

ved: javnega in privatnega prava, ekonomije, finančne vede in statistike. Glavna naloga Arhiva bo razjasnjevati sporne slučaje iz srbskega prava s posebnim ozirom na pozitivno zakonodajstvo, razpravljati o perečih vprašanjih ekonomske in finančne politike srbske, pripravljati gradivo za reformo srbskih zakonikov: kakor civilnega, kazenskega, trgovskega in dotičnih postopkov. Poleg teoretičnih razprav bo prinašal »Arhiv« tudi sestavke iz sodne in upravne prakse, v katerih se bode kritično pretresovalo delovanje sodnih in upravnih oblasti; razen tega bo posebna rubrika za poročila o parlamentnem gibanju v Srbiji in drugod, v kateri se bo ocenjevalo delovanje zakonodajne oblasti. Slednjič bo »Arhiv« obračal svojo pozornost na razvoj književnosti pravnih in socijalnih ved v Srbiji in v inozemstvu ter bo prinašal v vsakem zvezku pregled tujih listov za pravne in socijalne vede. »Arhiv« bo poleg teoretičnih člankov imel sledeče stalne rubrike: 1.) sodno kroniko (civilno, kazensko, trgovsko sodstvo; duhovna sodišča); 2.) upravno kroniko (državni svet, ministrski razpisi); 3.) parlamentarno kroniko; 4.) sporne slučaje iz sodne in upravne prakse; 5.) ocene, naznanila in pregledi književnosti pravnih in socijalnih ved; 6.) pregled tujih časopisov za pravne in socijalne vede. »Arhiv« bo izhajal v zvezkih od pet tiskanih pol 25. dne vsakega meseca. Naročnina stane za Srbijo 12 dinarjev na leto, za Avstro-Ogrsko 14 K in se pošilja knjigarni Geze Kona v Beogradu.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1906.

— (Osebne vesti.) Cesar je imenoval višjesodnega svetnika pri dež. sodišču v Ljubljani drja. Alojzija Fohna svetnikom višjega dež. sodišča v Gradcu in svetnika dež. sodišča ljubljanskega z naslovom in značajem višjesodnega svetnika Julija Polca višjesodnim svetnikom v Ljubljani in podelil svetniku dež. sodišča v Celovcu Josipu Brunarju naslov in značaj višjesodnega svetnika. — Okrajni sodnik v Rožeku l. Pirker in sodni tajnik v Rovinju Anton Tentor sta imenovana za deželnosodna svetnika na svojih dosedanjih službenih mestih. Sodnemu pristavu v Črnomlju drju. Jakobu Kušēju je podeljeno mesto sodnega pristava za graško višjesodno okrožje. Premeščen je sodni pristav dr. Valentin Flerin iz Ilirske Bistrice v Črnomelj. — Za sodne pristave so imenovani avskultanti: dr. Fr. Goršič za Ilirsko Bistrico, Dominik Biondi za Dinjan, dr. Diago Ziegler za Sežano, dr. Peter Caneva za Podgrad in dr. Emanuvel Perčič za Rovinj. — Avskultant je postal pravni praktikant Anton Abram v Trstu. — Notar Fr. Štupica v Trziču je premeščen v Št. Lenart v Slovenskih Goricah, notar v Ložu M. Korbar pa v Sevnico; za notarja sta imenovana dr. K. Stoecklinger za Radeče in dr. Fr. Strelec za Zg. Radgono. — V pokoj je stopil višji državni pravdnik v Trstu, dvorni svetnik Evgen Taddei. — Odvetništvu

sta se odpovedala dr. Gvidon Srebré v Brežicah in dr. N. Lederer v Konjicah, notarjatu pa dr. Blaž Quarantotto v Tolminu. — Odvetnik dr. Ivan Benkovič se je naselil v Brežicah, odvetnik dr. Josip Stanič v Trstu se preseli na Dunaj. — Umrla sta notar Franc Veršer v Sevnici (31. decembra 1905) in sodni svetnik ter predstojnik okrajnega sodišča v Gornjem Gradcu Maks Vidic (25. februarja 1906).

— (Izpremembe v predsedništvih graškega, tržaškega in zadrškega višjega deželnega sodišča.) Dne 22. februarja 1906 je umrl v Gradcu za mrtvoudom višji sodni predsednik Ivan N. grof Gleispach. Mi nočemo nikakor metati kamenov na svežo gomilo Nj. prevzvišenosti, temmanj ker ve vsak Slovenec, da je z grofom Gleispachom legel v grob eden najodločnejših in najvplivnejših neprijateljev našega naroda. Gleispach je dopolnil, odnosno uvedel sistem in sicer nasilen sistem justične uprave, ki je zadel težke rane našemu narodnemu življenju, zlasti na Štajerskem in Koroškem. S temi ostrimi, a pravičnimi besedami nikakor ne grešimo proti pijeteti, katero smo dolžni tudi mrtvemu nasprotniku, ker so nemški listi po Gleispachovi smrti sami soglasno priznali, da je vršil visoki svoj posel v prilog nemške narodnosti. Navzlic temu moramo vendar priznati: Justični minister, si je grof Gleispach pridobil resničnih zaslug s tem, da je z energično svojo roko pripomogel delu svojih sotrudnikov do veljave in uvedel Kleinovo civilno-pravno reformo in organizacijo sodišč, tako da ni neutemeljena trditev, da bi še danes ne bili civilno-pravdni zakoni v veljavi, ko bi se ne bil v srečnem trenutku zanje zavzel vplivni grof Gleispach. Z najvišjo odločbo z dne 9. marca 1906 pa je bil imenovan ministrski svetnik v pravosodnem ministrstvu vitez dr. Avgust Pitreich višjesodnim predsednikom v Gradcu. Vitez Pitreich je izšel iz stare pravniške rodbine. Praded Ivan Mihael, odvetnik in konzistorijalni svetnik v Solnogradu je bil vspricho svojih zaslug na pravniškem polju povzdignjen v državni viteški stan. Ded Jožef vitez Pitreich je že služil v današnjem graškem višjesodnem okrožju. »Bannrichter« v Gradcu, svetnik pri notranji avstrijski vladi, l. 1796 dvorni svetnik pri najvišji justični oblasti, je bil poklican kot tak v zakonodajalno dvorno komisijo, kjer se je udeleževal končno redakcije obč. drž. zakonika. L. 1802 pa je dobil nalog pripraviti zakonski osnutek meničnega in konkurznega reda ter trgovskega zakona, iz česar je razvidno, da se je že tudi ded posebno pečal s tvarino, s katero je skoro sto let pozneje vnuk seznanil svoje ime. Oče novega predsednika, ki je bil končno tudi dvorni svetnik pri najvišjem sodišču, pa je služil več let za svetnika pri deželnem sodišču v Ljubljani. Tu se mu je rodil tudi novi graški višjesodni predsednik. Več let sodni pristav v graškem okrožju je vzbudil že tedaj pozornost s svojimi jedrnatimi, duhovitimi članki v pravoslovnih listih, zlasti v »Österreichische Gerichts-Zeitung«. Pozvan v justično ministrstvo je marljivo sodeloval pri pripravljanju raznih zakonodajalnih del, zlasti trgovsko-pravnega in civilnopravnega značaja. Vzorno je priredil nove izdaje znanih Blaschkejevih komentarjev meničnega reda in trgovskega zakona ter zemljiškoknjižnega zakona v

Manzovi izdaji. Od drugih njegovih spisov je treba zlasti imenovati sestavke v »Gerichts-Zeitung«: »Miteigentum als Realrecht« (1884 št. 50 do 52); »Der Gegenbeweis aus dem Reifegrade des Kindes gegen die Praesumption der unehelichen Vaterschaft« (1884 št. 73 do 75); »Die Reallasten im österreichischen Recht« (1886 št. 48); »Die rechtliche Bedeutung des Gutsbestandblattes und der Mapped« (1888 št. 49); »Die Konkursgesetzgebung im Lichte der Konkursstatistik« (1903 št. 42). Od leta 1899 ministrski svetnik se je zadnji čas posebno proslavil z zakonom »o družbah z omejeno zavezo«. Vitez Pitreich se povsod priznava za učenca iz Kleinove šole. Mi le želimo, da bi ne poskušal uvajati tudi njenih slabosti, ki so glavno tudi, da vprega justico preveč v upravni jarem in omejuje samostojnost in slobodo sodnikov. Ali se bode pa ž njim vselil drug sistem v palačo na Muri, nam bolj naklonjen od onega, katerega je prakticiral grof Gleispach, učila bo bližnja bodočnost. — Istočasno z imenovanjem viteza Pitreicha je šel v pokoj tržaški višjesodni predsednik Edvard vitez Kindinger, ki je bil tem povodom odlikovan z redom železne krone I. vrste in ki je bil Slovencem še dokaj pravičen. Na njegovo mesto je imenovan višjesodni predsednik v Zadru dr. Adalb. Gertscher. L. 1846 v Trziču kakor sin poznejšega ljubljanskega deželnosodnega predsednika Gertscherja porojen, je izvršil gimnazijo v Rudolfovem, pravoslovne nauke pa na Dunaju. Sodno prakso je dovršil v Ljubljani, sodni pristav je služboval več let v Postojni, državnega pravdnika namestnik v Celju, okrajni sodnik v Mariboru, kjer je bil že odlikovan povodom ureditve nove zemljiške knjige z viteškim križem Franc Jožefovega reda. V Ljubljani je bil višjesodni svetnik, v Celju predsednik okrožnega sodišča, v Trstu višji državni pravnik. Odtod ga je poklical l. 1896 justični minister grof Gleispach za ministerijalnega svetnika v justično ministrstvo, odkoder je prišel l. 1898 za generalnega advokata k generalni prokuraturi in že istega leta za predsednika višjega deželnega sodišča v Zader. Med tem že odlikovan z redom železne krone 3. vrste in Leopoldovim redom je postal dr. Gertscher l. 1900 tudi tajni svetnik. V Dalmaciji si je hitro pridobil simpatije Hrvatov s svojo energijo, organizacijskim talentom in pravičnostjo. Dr. Gertscher pa ni le vsestransko izvežban praktik, marveč cela vrsta sestavkov zlasti »Gerichts-Zeitung« izpričuje tudi njegovo bogato teoretično znanje. Tako: »Streitfragen, betreffend das Gesetz von 25. Mai 1883 über strafrechtliche Bestimmungen gegen Vereitelung von Zwangsvollstreckungen« (1883 št. 98 do 100); »Erläuternde Bemerkungen zum Gesetze über strafrechtliche Bestimmungen gegen Vereitelung von Zwangsvollstreckungen« (1883 št. 58 do 62); »Die Anfechtung von Rechtshandlungen, welche das Vermögen eines zahlungsunfähigen Schuldners betreffen, nach dem Gesetze von 16. März 1883 R. G. Bl. Nr. 36« (1884 št. 31 do 49); »Das englische Konkursrecht nach dem Gesetze von 28. August 1883« (1885, št. 16 do 31); »Zur Anwendung des § 4 der Exekutionsnovelle (1887 št. 47); »Behandlung siegreicher Anfechtungsansprüche bei der Meistbotsverteilung« (1883 št. 10); »Das italienische Strafgesetzbuch von 30. Juni 1889« (1892 št. 23 in sl.); »Der Prozessgang vor den Gerichten erster Instanz nach

dem Entwürfe der Z. P. O.« (1893, št. 38, 52; 1894, 7. 8, 10); »Die gerichtliche Liquidation des französischen, der Vorvergleich des belgischen und der Nachlassvertrag des schweizerischen Rechtes« (1904, 50, 51, 52). Mi le želimo, da bi novega tržaškega višjesodnega predsednika vodila ista načela kakor v Zadru. — Vodstvo zadrškega višjega sodišča se je poverilo začasno ravnokar imenovanemu dvornemu svetniku tega apelacijskega sodišča, Alojziju pl. Benvedettiju. — Podpredsednikom graškega višjega dež. sodišča pa je imenovan predsednik celovškega dež. sodišča Al. Walter.

— (Poročila iz »Juristenvereina« v Gradcu.) Prvo predavanje tekočega društvenega leta je bilo dne 10. novembra 1905 v društvenem lokalu (Sackstrasse št. 15). Predaval je privatni docent dr. Koban o varstvu posesti po občnem drž. zakoniku za Nemčijo. Razložil je v glavnih potezah bistvo predpisov tega najmodernejšega zakonika glede posesti. Načelno velja, da je posestnik vsakdo, ki ima stvar v dejanski oblasti (§ 854 o. drž. zak. za Nemčijo), ne glede na to ali ima »animus rem sibi habendi«, ali ne. Detentor je tisti, ki ima stvar le za koga drugega, čigar ukazu se mora pokoriti, n. pr. služabnik. Kratko pa jasno je označil prednost takega naziranja o bistvu posesti in iz njega izhajajočih enakostavnih pravil glede tožeb v svrhu varstva posesti. Slednjič je priporočal, da naj se pri reviziji avstrijskega obč. drž. zakonika sprejmo ta pravila kolikor možno nespremenjena v novi zakonik, to tembolj, ko je poglavje o posesti v obč. drž. zakoniku za Nemčijo skoro izključno duševno delo bivšega graškega učitelja Strohal. — Dne 16. decembra pr. l. je bilo drugo predavanje profesorja sodnega zdravilstva Kratterja v vseučiliškem forenzičnem inštitutu o preiskavah krvnih sledov. Obravnaval je čvetero vprašanj. Prvič, ali je z znanstvenega stališča moči reči za vsaki preiskavani sled, ali je sploh krven sled ali ne. Razložil je devet različnih metod, ki so tozadevno v rabi, osobito pa je priporočal preizkus na Teichmannove kristale in Kratterjev preskus na haematoporphirin, in prišel do zaključka, da se da to prvo vprašanje pozitivno odgovoriti, vendar je treba v varnost dijagnoze poskusiti kolikor možno metod. Drugič, ali je moči reči, da je krvni sled od človeške krvi? Temeljito je g. predavatelj pojasnil starejše metode tozadevnega raziskavanja ter potem ocenil biologično Uhlenhuthovo metodo. Nje bistvo je: Ako se serum človeške krvi ponovno vbrizga v kri kake živali n. pr. kunca, naredo se v le-tej krvi »precipitini« imenovane snovi, ki imajo to svojstvo, da povzročijo samo v krvnem seru človeka beljakovo padavino, dočim ostane vsak serum kakega drugega živega bitja čist. (Ta način preizkusa je za sodno prakso zaukazan v jurist. min. odredbi od 13. avgusta 1903 št. 23 pod imenom »biochemični« poizkus.) Z ozirom na to, da se beljakova padavina včasih zelo slabo pozna, smatra g. predavatelj, da ta metoda ne sme biti zaključek znanstvenega raziskavanja, marveč treba dobiti popolnejših metod. V tem oziru se je napredovalo, kakor znači novejša Marz-Errhnrootova metoda (poizkus na sirjenje krvi) in šele par mesecev stara Neisserjeva metoda. Glede vseh teh metod se je izrekel g. predavatelj, da so pač velikanski napredek, pa vendar znanstveno še ne tako

preizkušene, da bi bilo moči na drugo vprašanje oddati vsakokrat brezdvomno pozitiven odgovor.*) Tretjič, ali je moči dognati, da je krvni sled baš od krvi gotove osebe? Znanost je baš zadnji čas («Kleinov poskus» je iz naj-novejše dobe) tudi glede tega vprašanja zelo napredovala, o kaki sigurnosti pri odgovoru nanje ni govora, ker ne dostaja v to potrebnih zadostnih izkušenj. Vendar, kaže vse, je opravičeno upanje, da se bo tudi to vprašanje v doglednem času moglo pozitivno odgovoriti. Četrtnič, ali se da dognati, iz katerega dela človeškega trupla je prišla kri krvnega sledu? To vprašanje, čigar velikanske važnosti za kriminalistiko nikakor ni podcenjevati, je naj-težje; po današnjem stanju vede je moči le včasih nanje odgovoriti, n. pr.: mikroskopično se dajo dognati krvne celice, ki se brezdvomno nahajajo le v placentalni, ali menstrualni krvi. Včasih pomore tudi golo naključje; tako n. pr. je g. predavatelj nekoč našel na suknji v krvnem sledu koščičico ušesnega kladvice in tako mogel reči z gotovostjo, da je kri iz ušesa pri-tekla. V obče pa je vprašanje danes še zanikati. Po predavanju so se vršile demonstracije prej razlaganih poskusov in razkazovanje celega z najmo-dernejšimi sredstvi opremljenega forenzičnega inštituta. Ko je koncem pre-davanja g. predavatelj svoje obilo poslušalstvo vprašal, ali je justično ministrstvo opravičeno poverilo z zgoraj navedeno naredbo uradne preiskave v krvnih sledovih iz ključno le serotherapeutiškemu inštitutu na Dunaju — bil je buren aplavz dovolj jasen odgovor na predavateljevo vprašanje.

Dr. M. D.

— (Bala ni dota,) kajti občni drž. zak. določuje (§-i 788, 790 in 1231), da so starši dolžni dati sinu balo («Ausstattung»), dočim ni najti zakona, ki bi dal hčeri (nevesti) tako pravico in tudi ni zakona, ki bi določal, da se ima smatrati bala za doto (Heiratsgut). Sicer more tudi bala služiti za doto, a to je зависno od kakovosti dotičnih predmetov in pa od tega, da se to med strankama izrecno in v zakoniti o bliki določi, torej o tem po zmislu §-a 1217 o. d. z. in pa zakona z dne 25. julija 1871 št. 76 obč. drž. zak. sklene ženitna pogodba. (Sklep prizivnega sodišča ljubljanskega z dne 9. februarja 1906 Bc III 16/6/3, potrjen s sklepom najvišjega sodišča z dne 20. marca 1906 št. 4181. Primerjaj tudi razsodbo najvišjega sodišča z dne 16. novembra 1858 št. 12.797 Gl. U. št. 661.)

*) Važnost tega izreka je brezdvomno vprav velikanska; pomisli naj se le na slučaj »Bratuša«!! Op. poroč.

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26; naroča se tudi pri O. Fischerju, knjigotržcu v Ljubljani, na Kongresnem trgu.